



ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ / LABOUR INSTITUTE GSEE

INSTITUT DE TRAVAIL GSEE / ARBEITS INSTITUT GSEE

## ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΓΣΕΕ ΚΑΙ ΙΝΕ ΓΣΕΕ ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

### Κατώτατος μισθός και ΕΓΣΣΕ

1. Η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΣΕ) αποτέλεσε διαχρονικά το θεσμικό μέσο ρύθμισης όρων εργασίας με βάση τις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις μεταξύ των κορυφαίων οργανώσεων εκπροσώπησης εργοδοτικών και εργατικών συμφερόντων. Η θεσμική και πολιτική επιρροή της πηγάζει από τη νομική δεσμευτικότητά της, η οποία κάλυπτε όλες τις εργασιακές σχέσεις στον ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, περιλαμβανομένων και των δημοσίων υπηρεσιών του Κράτους, για τους εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας.

Η ΕΓΣΣΕ στη χώρα μας είχε πάντοτε ιδιαίτερη βαρύτητα από πλευράς οικονομικού και θεσμικού περιεχομένου, καθώς διασφάλιζε και τον κατώτατο μισθό και το κατώτατο ημερομίσθιο, διαμόρφωνε δηλαδή μία βάση ασφαλείας για εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενους/ες, με τα ελάχιστα όρια γενικής οικονομικής και κοινωνικής προστασίας που όριζε.

Άλλωστε γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, δηλαδή τη ρύθμιση μέσω της συλλογικής αυτονομίας, η ΕΓΣΣΕ είχε επανειλημμένα κριθεί ως πρότυπο καλής πρακτικής από έγκυρους ευρωπαϊκούς θεσμούς και Διεθνείς Οργανώσεις.

Εντούτοις μέσα στη μνημονιακή λαίλαπα εμμονικών και εν τέλει ατελέσφορων μέτρων, θεσμοθετήθηκε με το ν.4093/2012 και το άρθρο 103 του ν. 4172/2013 ότι το Κράτος θα καθορίζει το νομοθετημένο κατώτατο μισθό, επιβάλλοντας ένα καίριο πλήγμα στη συλλογική αυτονομία, αφού αφαιρέθηκε βίαια η εξουσία ρύθμισης όρων εργασίας από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις (και μάλιστα τις κορυφαίες) υπέρ του κρατικού νομοθέτη.

**Σημειώνεται ότι στην τεχνική έκθεση της λεγόμενης επιτροπής σοφών, δηλαδή της Επιτροπής Διεθνών Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων, που συγκροτήθηκε βάσει σχετικής μνημονιακής δέσμευσης για την επανεξέταση του υφιστάμενου εθνικού πλαισίου για την αγορά εργασίας (συνδικαλιστική δράση, ομαδικές απολύσεις, κατώτατος μισθός, συλλογικές διαπραγματεύσεις), με ισχυρή πλειοψηφία (πέντε από τους οκτώ), προτείνεται «ο καθορισμός του κατώτατου μισθού, κατόπιν διαβουλεύσεων με ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, μέσω εθνικής γενικής συλλογικής σύμβασης εργασίας με καθολική εφαρμογή»**

Παρά ταύτα οι νόμοι 4093/2012 και 4172/2013 όχι μόνο δεν άλλαξαν αλλά μετά και την πολυδιαφημισμένη έξοδο από τα μνημόνια ενεργοποιούνται υπό τον μανδύα της επαναφοράς των συλλογικών διαπραγματεύσεων, καθώς και της «επαναφοράς του κόσμου της εργασίας» (sic)...

Η δυνατότητα ορισμού με ΕΓΣΣΕ υψηλότερου ορίου κατώτατου μισθού σε σχέση με αυτό του νόμου, χωρίς όμως καθολική ισχύ και εφαρμογή, που θα δεσμεύει μόνο τα μέλη των συμβληθεισών οργανώσεων, υπονομεύει εξ αρχής στην πράξη κάθε συλλογική προσπάθεια στην κατεύθυνση αυτή. Για το λόγο αυτό στις ΕΓΣΣΕ, που υπογράφηκαν μετά την ισχύ του μνημονιακού νόμου δεν κατέστη εφικτό μέχρι τώρα να περιέχονται συμφωνίες για μισθολογικές ρήτρες.

Με τις παραπάνω ρυθμίσεις αναιρέθηκε ο ρόλος και η λειτουργία της ΕΓΣΣΕ, ως ελάχιστου γενικού ορίου προστασίας με καθολική εφαρμογή σε όλους τους εργαζόμενους, που δεν υπάγονται σε άλλη ευνοϊκότερη ρύθμιση. Συνακόλουθα, υπονομεύθηκε ο ρόλος και η λειτουργία των κορυφαίων συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων και των εργοδοτών, αφού αναιρέθηκε η κορυφαία εκδήλωση συλλογικής αυτονομίας τους.

Ας σημειωθεί ότι η ΕΓΣΣΕ λόγω της καθολικής της εφαρμογής κάλυπτε διαχρονικά το σύνολο των εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου και επομένως δεν υπήρχε κενό που έπρεπε να καλύψει ο νόμος με τη νομοθέτηση κατώτατου μισθού (όπως πχ στη Γερμανία και αλλού).

Η υποκατάσταση αυτή της αυτόνομης ρυθμιστικής εξουσίας των συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων και εργοδοτών από την ετερόνομη κρατική ρύθμιση πλήττει στον πυρήνα του το δικαίωμα συλλογικής αυτονομίας του άρθρου 22 παρ. 2 Σ και καθιστά τα συμβαλλόμενα με τη συλλογική σύμβαση μέρη από συνδιαμορφωτές του αποτελέσματος της συλλογικής διαπραγμάτευσης σε παθητικά υποκείμενα των κρατικών επιλογών.

**Για τους λόγους αυτούς, η ΓΣΕΕ διαφώνησε και διαφωνεί ριζικά με τους αντεργατικούς μνημονιακούς νόμους 4093/2012 και 4172/2013 τόσο επί της αρχής όσο και επί της διαδικασίας, νόμους που θεσμοθέτησαν τον καθορισμό του κατώτατου μισθού από το Υπουργικό Συμβούλιο και όχι από τους κοινωνικούς εταίρους, απαιτώντας την άμεση κατάργηση της διοικητικής παρέμβασης, με την οποία μειώθηκε ο κατώτατος μισθός της ΕΓΣΣΕ κατά 22% και 32% και την άμεση επαναφορά της ευθύνης καθορισμού του κατώτατου μισθού *erga omnes* στους κοινωνικούς εταίρους με την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.**

**Παράλληλα η ΓΣΕΕ απαιτεί την άμεση υλοποίηση της εξαγγελθείσας κατάργησης του λεγόμενου υποκατώτατου μισθού για τους νέους έως 25 ετών, μέτρο του οποίου επιτάσσει την υλοποίηση και η Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Κοινωνικών Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (Συλλογική προσφυγή ΓΣΕΕ 111/2014) και το Διεθνές Γραφείο Εργασίας με τους ελεγκτικούς μηχανισμούς του και τους διεθνείς εμπειρογνώμονες.**

**2. Πέραν όμως της επί της αρχής θεμελιώδη αντίθεση της ΓΣΕΕ για τη θεσμοθέτηση του εκάστοτε κατώτατου μισθού με διοικητική πράξη αντί του καθορισμού της με την εκάστοτε ισχύουσα ΕΓΣΣΕ, αντίθεση που άλλωστε δηλώνει ότι έχει και το σύνολο των κορυφαίων εργοδοτικών εθνικών οργανώσεων, που συνάπτουν την ΕΓΣΣΕ, η ΓΣΕΕ έχει ουσιώδεις αντιρρήσεις και επί της διαδικασίας, που σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν.4172/2013 προηγείται της σχετικής απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου και κυρίως των κριτηρίων, τα οποία κατά τρόπο περιοριστικό και όχι ενδεικτικό επιβάλλει να λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ύψους του εκάστοτε νομοθετούμενου κατώτατου μισθού.**

Είναι απαράδεκτο, ιδιαίτερα μετά την πολυδιαφημιζόμενη τυπική έξοδο από τα Μνημόνια, να ενεργοποιείται ο μνημονιακός νόμος με προκλητική απουσία από τα κριτήρια αναφοράς **της βιοποριστικής λειτουργίας του μισθού**, τη δυνατότητα δηλαδή των εργαζομένων να καλύπτουν τις βιοτικές ανάγκες τους από το μισθό τους, δεδομένου μάλιστα ότι μετά τη διοικητική παρέμβαση της 6ης ΠΥΣ το 2012 και τις μειώσεις στους μισθούς και τα επιδόματα που επέβαλε στην τότε ισχύουσα ΕΓΣΣΕ, σε συνδυασμό και με την εκρηκτική αύξηση των ελαστικών μορφών απασχόλησης, η αγοραστική ικανότητα του κατώτατου μισθού έχει μειωθεί δραματικά.

Κατά τις συλλογικές διαπραγματεύσεις για τους μισθολογικούς όρους της εκάστοτε ΕΓΣΣΕ πάντοτε λαμβάνονταν υπόψη και τα λοιπά κριτήρια που αναφέρονται στο νόμο, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της εκάστοτε κυβέρνησης και τις τεχνοκρατικές - επιστημονικές εισηγήσεις των Ινστιτούτων των Εταίρων. Όχι όμως μόνον αυτά αλλά πάντοτε σε συνδυασμό και ισομερώς με το κριτήριο της βιοποριστικής λειτουργίας των μισθών.

Αντιθέτως στο νόμο μόνο υπαινικτικά και αόριστα αναφέρονται τα εισοδήματα και οι μισθοί ως κριτήριο, χωρίς όμως περαιτέρω προσδιορισμό, ώστε με γραμματική και τελολογική ερμηνεία να μπορούν να θεωρηθούν ότι σηματοδοτούν προοπτική μόνο παγώματος ή περαιτέρω μειώσεων.

Τα ίδια κριτήρια, σύμφωνα με το νόμο οφείλουν να ακολουθήσουν στις εκθέσεις τους, κατά την προδικασία, οι ποικίλοι επιστημονικοί, ερευνητικοί και συναφείς φορείς που καταγράφονται στο νόμο.

Σε κάθε περίπτωση η διαδικασία αυτή είναι γραφειοκρατική, δαιδαλώδης και αναγκαστικά αναποτελεσματική, λαμβάνοντας υπόψη την πανσπερμία απόψεων, που καθιστά a priori αδύνατη τη σύνθεσή τους σε ενιαία εισήγηση.

Βεβαίως το τελικό πόρισμα της «διαβούλευσης» δεν είναι υποχρεωτικό για το Υπουργικό Συμβούλιο και τον Υπουργό Εργασίας, επομένως όλη αυτή η περίπλοκη διαδικασία, ευλόγως μπορεί να θεωρηθεί ως εικονική

και επικοινωνιακή διαβούλευση για τα μάτια του κόσμου και των δανειστών, «τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι...»

**3.** Περαιτέρω, σε όλες τις διαδικασίες είναι καθοριστικής σημασίας ζήτημα να συνεκτιμηθεί η δραστική μείωση του αφορολόγητου ορίου, υποχρέωση που έχει αναληφθεί ως συνέχεια του τρίτου μνημονίου για το έτος 2020 και πλήττει ευθέως αυτούς που θα αμείβονται με τον κατώτατο μισθό, διότι μεγάλο μέρος αφορολόγητου μέχρι τώρα εισοδήματός τους θα φορολογείται πλέον με συντελεστή 22%, σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα ισχύοντα.

Η μείωση που επέβαλε η 6η ΠΥΣ το 2012 και ισχύει μέχρι σήμερα ήταν 22% και 32% επί των 751 ευρώ, που όριζε η τότε ισχύουσα ΕΓΣΣΕ και έτσι ο νομοθετημένος και ισχύων κατώτατος μισθός διαμορφώθηκε στα 586 ευρώ (για τους 25 ετών και πάνω, 511 ευρώ για τους νεώτερους). Εφόσον όμως ισχύσει η μείωση του αφορολόγητου, και για να είναι αληθινή η αύξηση του κατώτατου μισθού, όπως επιδιώκει η κυβέρνηση, σύμφωνα με τις εξαγγελίες της, πρέπει κατ' αρχάς να ισοφαρίσει και ν' αποκαταστήσει πλήρως τη φορολογική αφαίμαξη από τη μείωση του αφορολόγητου ορίου. Μόνο πάνω από αυτό το ποσό (ποσοστό), η όποια, αύξηση θα είναι πραγματική και όχι ψευδεπίγραφη.

**Από όλα τα παραπάνω η ΓΣΕΕ θεωρεί εύλογο και δίκαιο το αίτημά της για άμεση επαναφορά από την κυβέρνηση του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ χωρίς διακρίσεις και ακολούθως να νομοθετήσει την αποκατάσταση της αρμοδιότητας του εφεξής καθορισμού του κατώτατου μισθού και ημερομισθίου, για όλους τους εργαζόμενους με σχέση εξαρτημένης εργασίας, στην Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.**

**4.** Τελευταίο, αλλά καθόλου έσχατο στη σημασία, είναι το θέμα των προσαυξήσεων του κατώτατου μισθού με τις τριετίες και το επίδομα γάμου, που είχαν θεσπισθεί διαχρονικά με τις ΕΓΣΣΕ.

Με τη σύγκυση που επικρατεί λόγω των μνημονίων, μεγάλος αριθμός εργοδοτών θεωρεί ότι είναι νόμιμο να καταβάλουν 586 ευρώ για πλήρη απασχόληση στους εργαζόμενους χωρίς καμία προσαύξηση.

Για τον όποιο καθορισμό κατώτατου μισθού επιβάλλεται να καθορισθεί ευθέως, ποιες προσαυξήσεις είναι υποχρεωτικές για τους εργοδότες και αν ισχύει ή όχι, και μέχρι πότε, ο ν. 4254/2014, που ορίζει ότι ο νομοθετημένος κατώτατος μισθός «νοείται ως μια μοναδική αξία (ποσό) αναφοράς», διάταξη που απηχεί την ηθελημένη ή μη σύγχυση των συντακτών της και φαλκιδεύει το εισόδημα των αμειβόμενων με τον κατώτατο μισθό, παρά τις κυβερνητικές διακηρύξεις για έξοδο από τα Μνημόνια και επαναφορά των συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

**Στη συνημμένη Ετήσια Έκθεση 2018 του Ινστιτούτου Εργασίας ΓΣΕΕ με τίτλο «Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση» περιέχονται οι εκτιμήσεις μας για την κατάσταση και τις προοπτικές της Οικονομίας και της Απασχόλησης, με έμφαση στις βασικές εξελίξεις στην αγορά εργασίας και στο ρυθμιστικό της περιβάλλον, καθώς και τη μεταβολή της φτώχειας και της εισοδηματικής ανισότητας στην Ελλάδα.**

**Σημειώνεται ότι αυτές τις ετήσιες εκθέσεις παγίως η ΓΣΕΕ κοινοποιεί στις εργοδοτικές Οργανώσεις, προκειμένου να τεκμηριώσει τα μισθολογικά αιτήματα της πλευράς των εργαζομένων κατά τις συλλογικές διαπραγματεύσεις για την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.**